

STATENS
NATUR
OPPSYN

Statens naturoppsyn

Naturoppsynets rolle og arbeidsoppgaver

Kari Kveseth

Seksjonssjef

SNO

Hvorfor må vi ha oppsyn i naturen?

STATENS
NATUR
OPPSYN

Opprettelsen av SNO

- Lov om statlig naturoppsyn vedtatt 21.06.1996
- SNO vedtatt opprettet 25.10.1996
- Etablert fra 1997

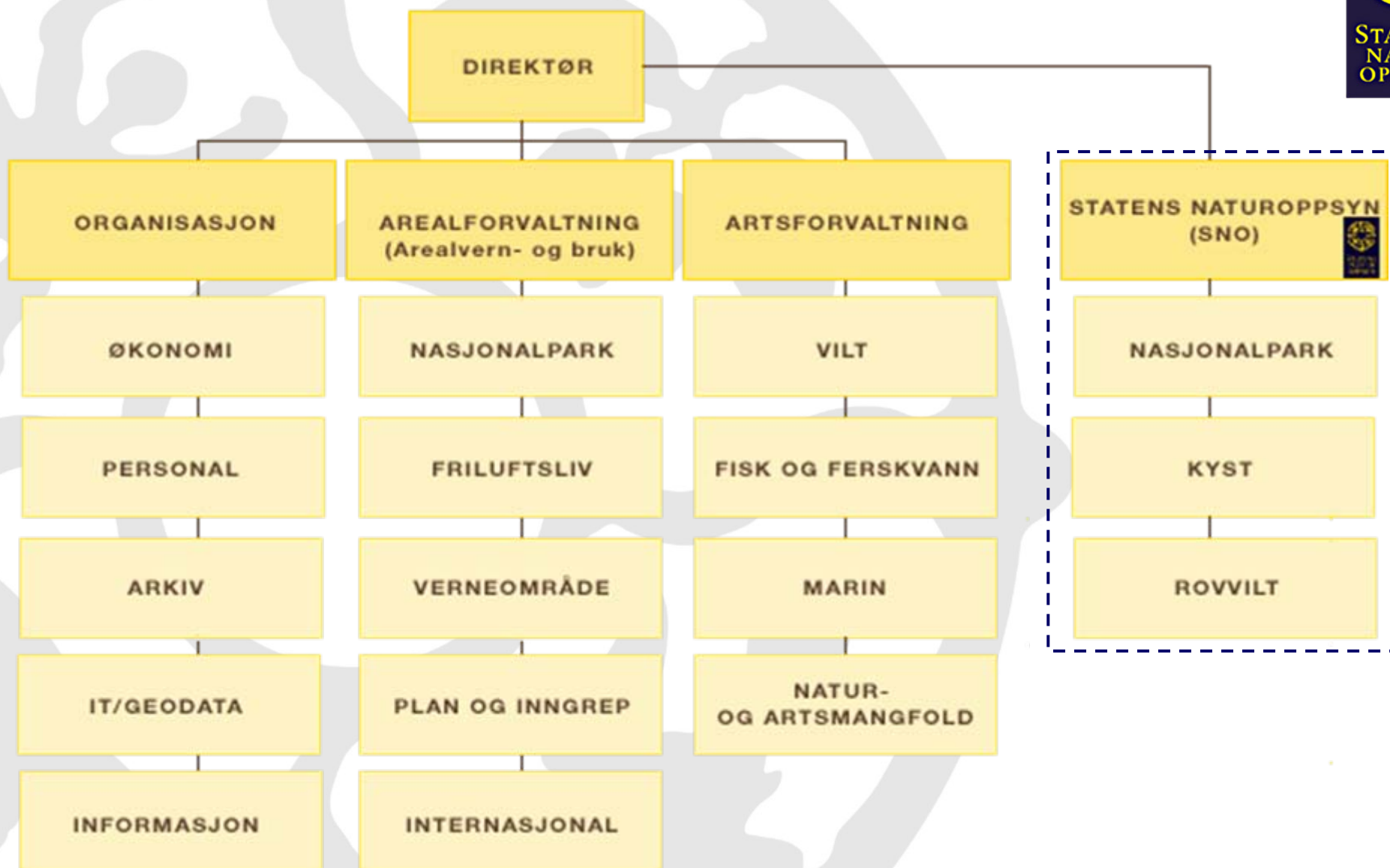
STATENS
NATUR
OPPSYN

Formålet med SNO

- Ivareta nasjonale miljøverdier
- Forebygge miljøkriminalitet
- Opprette et statlig tilsyn på direktoratsnivå

STATENS
NATUR
OPPSYN

SNO lokalisering

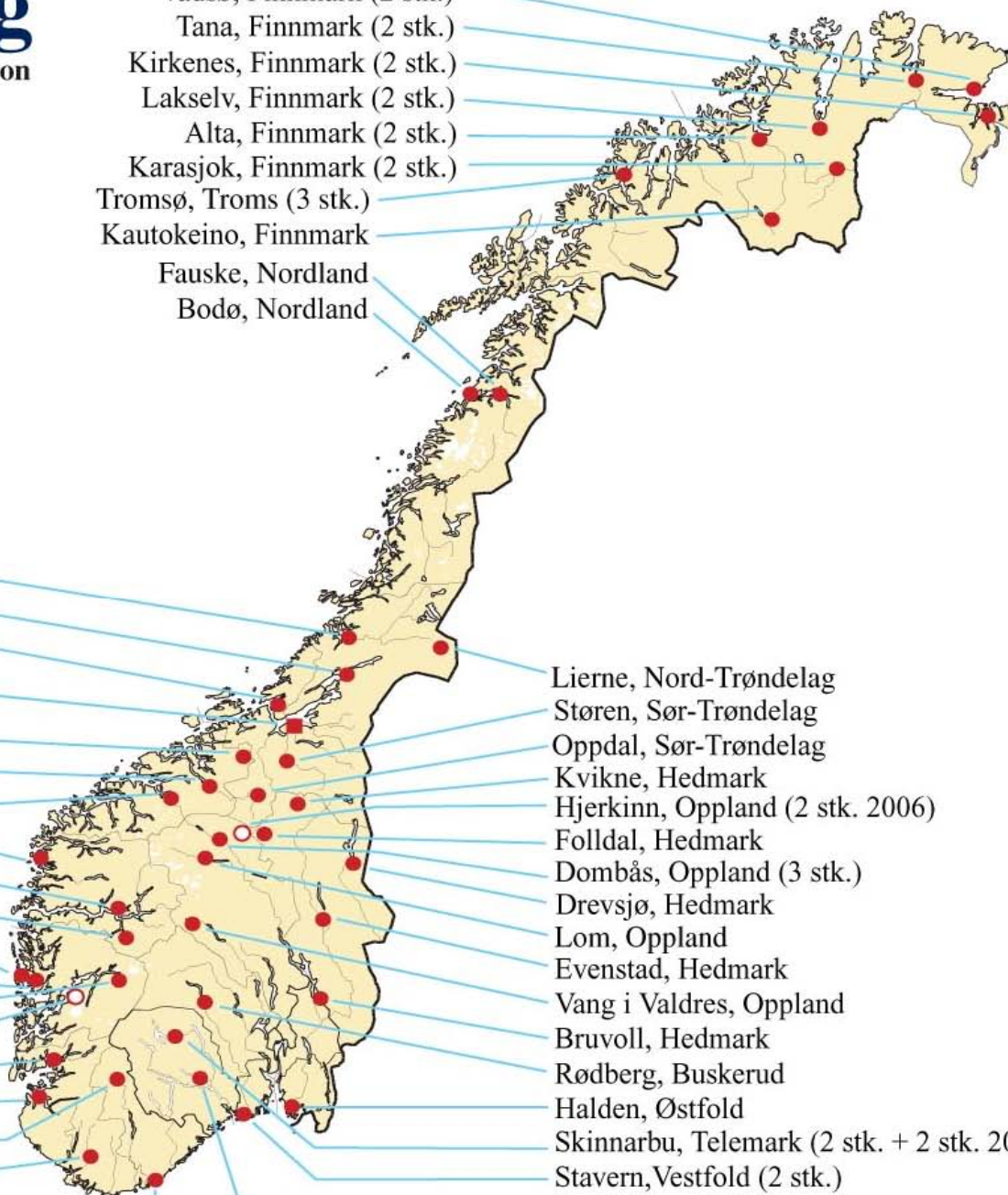
De fleste lokalkontorer er bemannet med en person

STATENS
NATUR
OPPSYN

- Vadsø, Finnmark (2 stk.)
- Tana, Finnmark (2 stk.)
- Kirkenes, Finnmark (2 stk.)
- Laksely, Finnmark (2 stk.)
- Alta, Finnmark (2 stk.)
- Karasjok, Finnmark (2 stk.)
- Tromsø, Troms (3 stk.)
- Kautokeino, Finnmark
- Fauske, Nordland
- Bodø, Nordland

- Namsos, Nord-Trøndelag
- Steinkjer, Nord-Trøndelag (2 stk.)
- Fosen, Sør-Trøndelag
- Trondheim, Sør-Trøndelag
(Hovedkontor)**
- Rindal, Møre og Romsdal
- Sunnalsøra, Møre og Romsdal
- Isfjorden, Møre og Romsdal
- Florø, Sogn og Fjordane
- Sogndal, Sogn og Fjordane
- Aurland, Sogn og Fjordane
- Askøy, Hordaland
- Bergen, Hordaland
- Eidfjord, Hordaland
- Kvinnherad, Hordaland (2006)
- Suldal, Rogaland
- Stavanger, Rogaland
- Bykle, Aust-Agder
- Hægebostad, Vest-Agder
- Kristiansand, Vest-Agder (2 stk.)

- Lierne, Nord-Trøndelag
- Støren, Sør-Trøndelag
- Oppdal, Sør-Trøndelag
- Kvikne, Hedmark
- Hjerkinn, Oppland (2 stk. 2006)
- Folldal, Hedmark
- Dombås, Oppland (3 stk.)
- Drevsjø, Hedmark
- Lom, Oppland
- Evenstad, Hedmark
- Vang i Valdres, Oppland
- Bruvoll, Hedmark
- Rødberg, Buskerud
- Halden, Østfold
- Skinnarbu, Telemark (2 stk. + 2 stk. 2006)
- Stavern, Vestfold (2 stk.)
- Bø i Telemark, Telemark

Utviklingslinje – SNO

Vedtatt opprettet 25.10.1996

1997

2000

2002

2004

2005-6

**Nasjonalparker
og store
verneområder**

Utvikling ihht
stortingsvedtak

Store rovdyr

Ulovlig jakt
Skadedok.
Bestandsreg.
Felling

**Kyst- og
verneområder**

St. meld. om
vern og bruk av
kystsona
Lakseoppsyn

**Nye nasjonal-
parker**

Nye
nasjonalparker i
Midt-Norge

**Evaluering
Omorganisering
OU**

Evaluering
Finnmarkslov
Naturveiledning

2007: Naturmangfoldlov?

Reindriftslov?

Naturoppsynets oppgaver

Skal-oppgaver

- Kontroll
- Veiledning
- Informasjon

Kan-oppgaver

- Skjøtsel
- Registrering
- Dokumentasjon

- Andre oppgaver (rovvilt mm)

Skille mellom forvaltning og oppsyn

NATURFORVALTNING

- Enkeltvedtak
- Informasjon
- Skjøtsel
 - plan/tiltak
- Kartlegging
- Registrering

BESTEMMER

NATUROPPSYN

- Kontroll
- Informasjon
- Skjøtsel
 - praktisk
- Kartlegging
- Registrering

UTFØRER

Naturoppsynets myndighet

- Friluftsløven
- Naturvernloven
- Motorferdselsloven
- Kulturminneløven
- Viltloven
- Laks- og innlandsfiskloven
- Forurensingsloven (deler)

Forslag:

- Naturmangfoldloven
- Plan- og bygningsloven (deler)

Forvaltningsregimene

Naturvernloven

Viltloven

Laks- og
innlandsfiskloven

Motorferdselsloven

Friluftsløven

MD

DN-SNO

Fylkesmannen

Kommuner

Forurensings-
loven

MD

SFT-SNO

Fylkesmannen

Kommunene

Kulturminneløven

MD

RA-SNO

Fylkeskommunen

Sametinget

Arkeologiske museer

Sjøfartsmuseer

Samordning av naturoppsynet

- Samling av MDs budsjettposter til naturoppsyn
 - Tildelingsbrev, disponeringsskriv og styringsdialog
- Bestillingsdialog fra FM/forvaltningsmyndighet
- Tjenestekjøp Fjelltjenesten, fjellstyrer m fl
- Samarbeidende nettverk
 - Opprettelse av nye arenaer
- Felles planlegging og gjennomføring av aksjoner

STATENS
NATUR
OPPSYN

Statens naturoppsyn

Utfordringer i området – sett fra oppsynets side

**Erik M. Ydse
Naturoppsyn
SNO**

Oppsynsutfordringer i Forollhogna

- Informasjonsarbeid - skape forståelse for verneformål, naturkvaliteter og regelverk i kommunene og allmennhet
- Ulovlig arealinngrep
- Ulovlig motorisert ferdsel i utmark på bar- og snødekt mark
- Ulovlig motorisert ferdsel på veier i nasjonalparken
- Faunakriminalitet (herunder spredning av arter)
- Henlegging av søppel

Veiledning og informasjon er vårt viktigste redskap for å forebygge miljøkriminalitet

STATENS
NATUR
OPPSYN

- Lover og forskrifter
- Verneverdier
- Biologiske forekomster
- Informere for å påvirke atferd

- Informere – informere – informere
.... og så kontrollere!
- www.naturoppsyn.no

Rollefordeling av informasjonsarbeid

STATENS
NATUR
OPPSYN

INNE

**Forvaltnings-
myndighet**

DN

FM

Kommuner

Interkommunale
forsøk

UTE

Tilsyn/oppsyn

SNO

Fjellstyrer

Fjelltjenesten

INNE

Nasjonalparksenter

Utstillinger

Brosjyrer

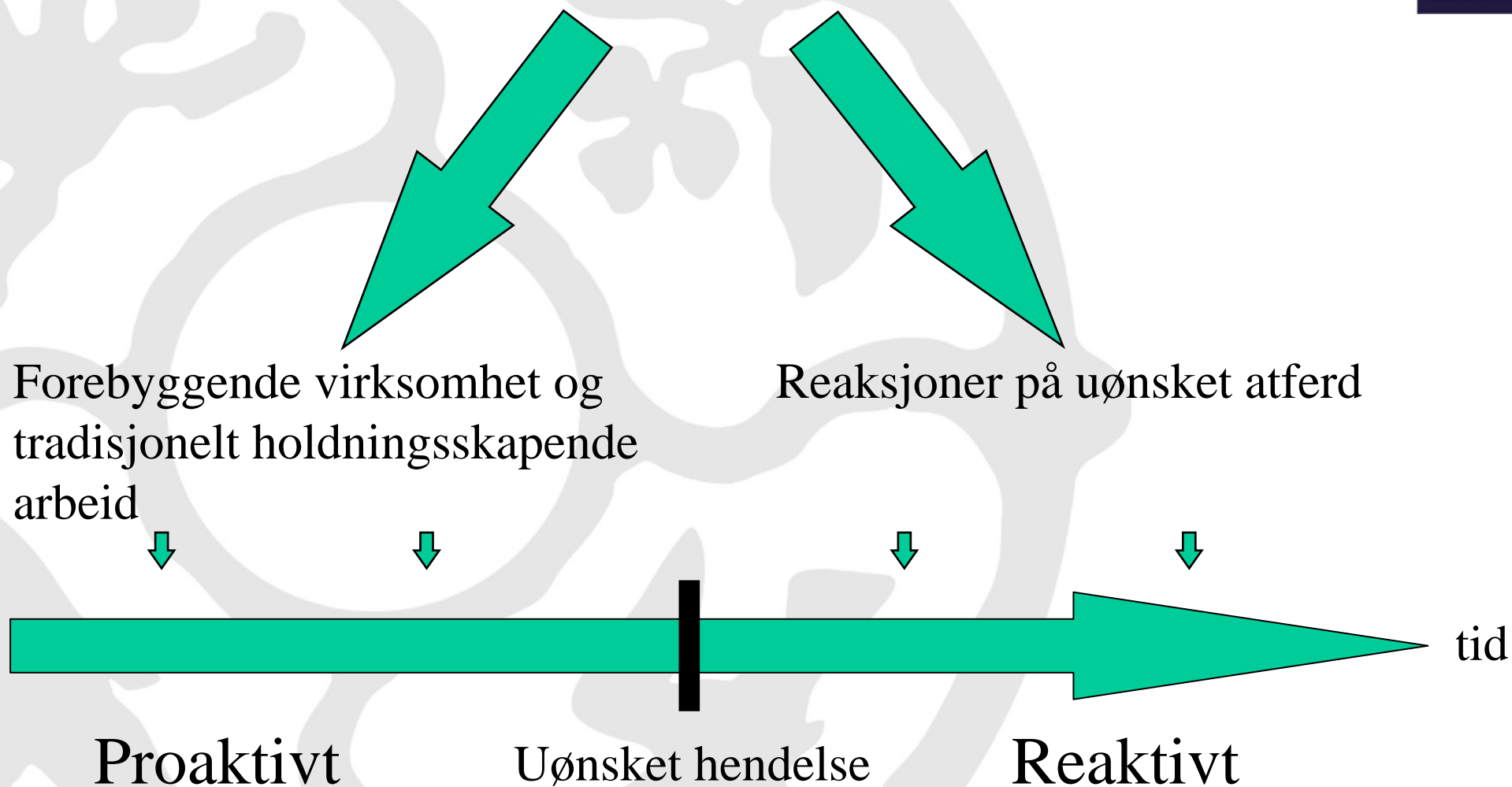
Info.produkter

Naturoppsynets kontrollvirksomhet

- Føre kontroll med at lover og forskrifter overholdes
- Frihet/uforstyrrethetkontroll
- Ikke drive firkantet skjønnsutøvelse
- Avgrensning mellom uhell ↔ lovbrudd
- Avgrense advarsel ↔ anmeldelse
- Komplisert regelverk
 - 7 lover ++
 - >3000 forskrifter

En forenklet modell for å styre atferd

Politi og taushetsplikt

- Forholdet til politiet
 - naturoppsyn kan gis begrenset politimyndighet
 - kontrollvirksomhet skal utføres i nært samarbeid med og supplere det lokale politiet
- Taushetsplikt
 - generell taushetsplikt etter forvaltningsloven
 - kunnskap om sårbar natur- og kulturmiljø etter naturoppsynsloven
 - ved utøvelse av politimyndighet

Oppsyn i villreinområder

- SNO fordeler oppsynsmidlene
 - Villreinutvalgene er de lokale aktørene
 - Prioriteringer
 - Forebygging, synlig tilstedeværelse
 - Kontroll av jaktutøvelse
 - Rettslikhet for jegerne
 - Helhetlig oppsyn

Skjøtsel og tilrettelegging

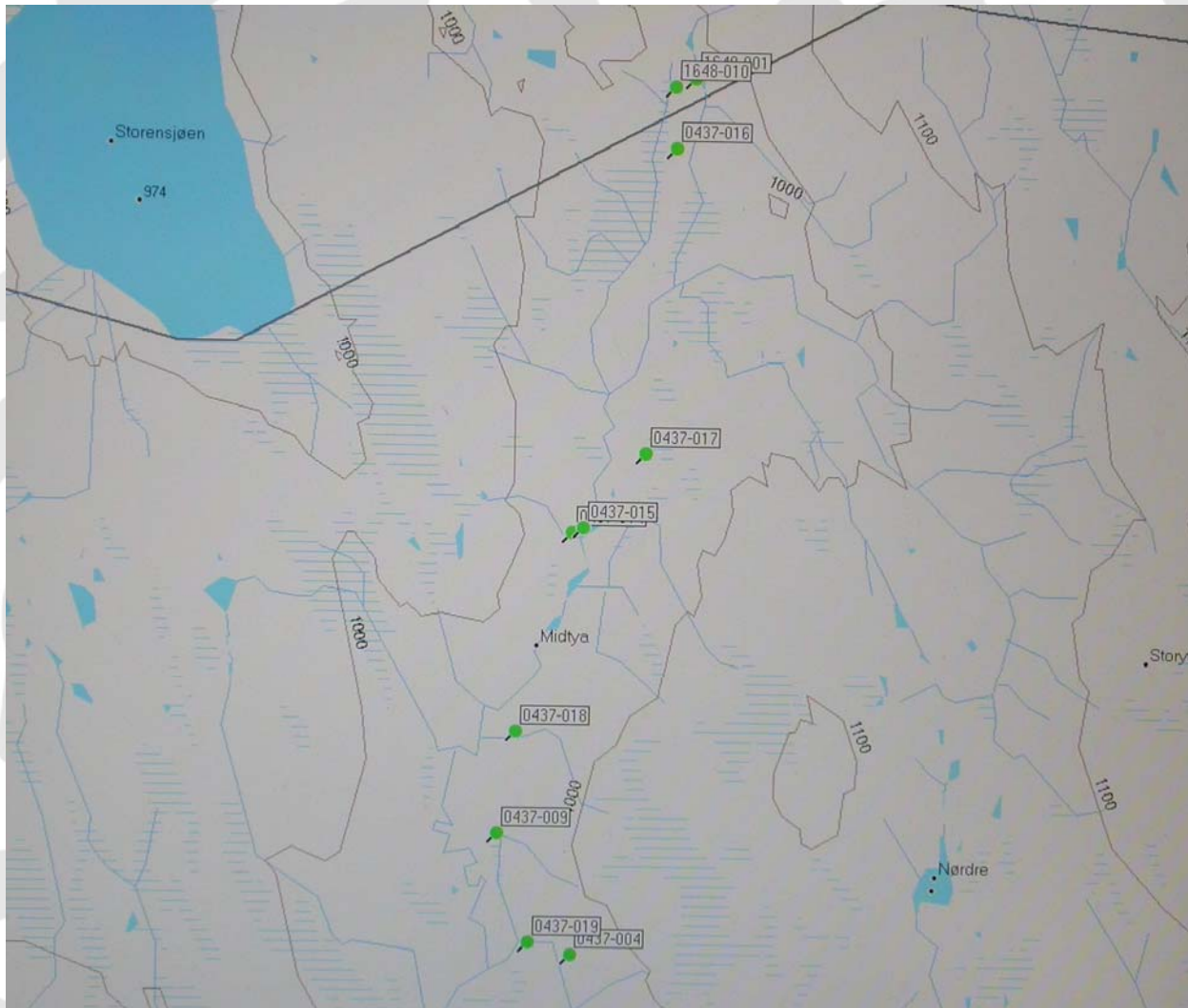
- Utføre oppgaver i henhold til skjøttselsplan
- Vedlikeholde skilt og informasjonstavler
- Rydding av skog og kratt
- Bygging av stier, klopper m.m.
- Fjerning av søppel
- Tilrettelegge atkomst til området
- Gjerding
-

Registreringsoppgaver

- Villreinens arealbruk
- Kulturminner (spesielt knyttet til fangst av villrein)
- Menneskelig ferdsel
- Bygningsmasse og andre tekniske inngrep og installasjoner i nasjonalparken (og landskapsvernområdene)
- Bestandssituasjon for truede dyrearter

Registrering av fjellrevhi

39 revehi er kontrollert og beskrevet i egen database

Av disse 39 er de fleste utgravd av fjellrev, men overtatt av rødrev

Registrering av kulturminner

STATENS
NATUR
OPPSYN

I Kjølidalen er det registrert 55 dyregraver

Registrering av kulturminner

STATENS
NATUR
OPPSYN

Ved Gråhøa er det funnet 35
dyregraver

Samt tre andre spor etter
menneskelig aktivitet

Ett av disse kan være hustufte

Hulvei går langs dyregravrekka

De to siste år har vi registrert
til sammen 749 dyregraver
hvorav mange er uregistrert
fra tidligere

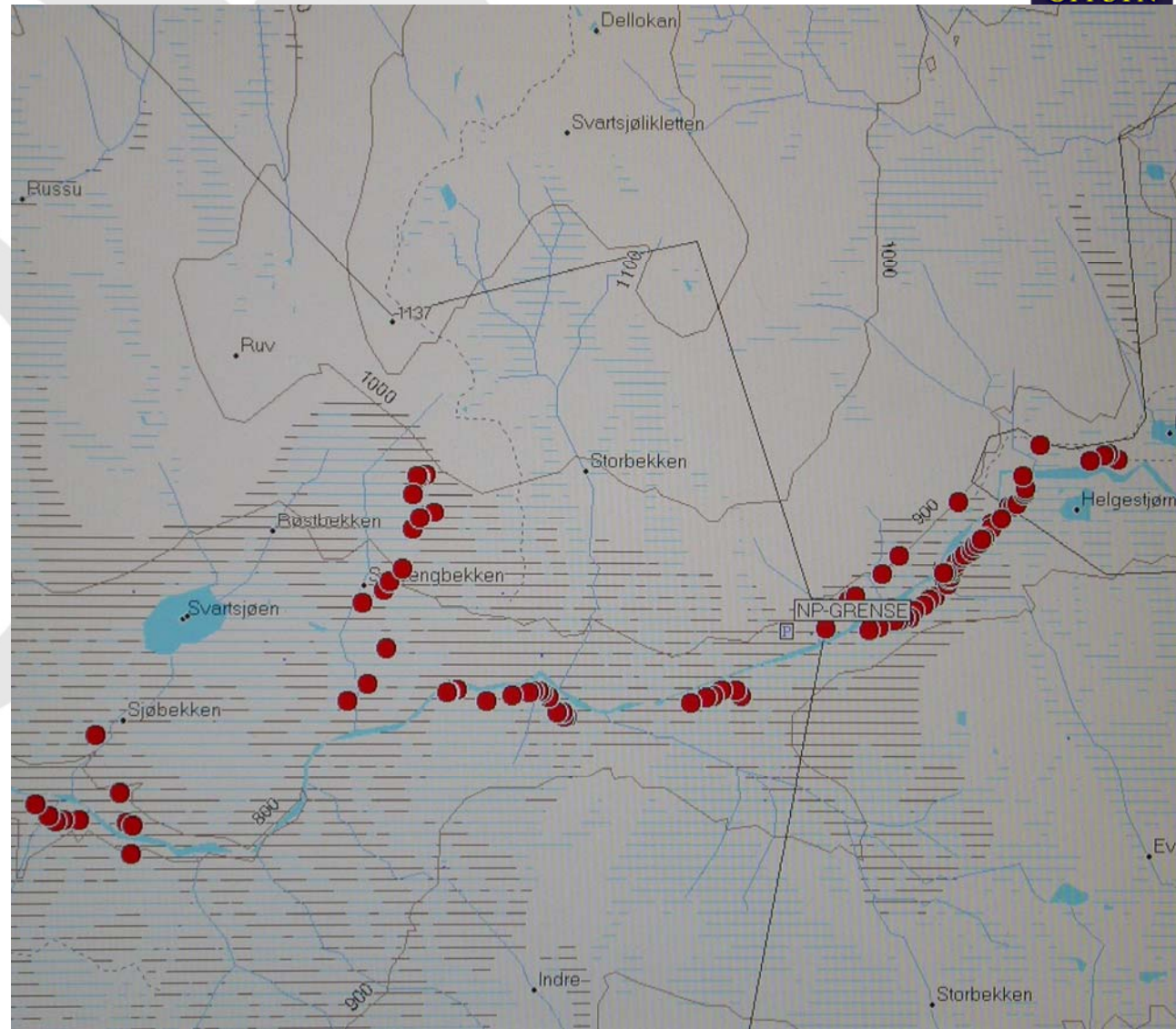
STATENS
NATUR
OPPSYN

Registrering av kulturminner

Langs Ya er det svært
mange dyregraver

Dyregraver viser at
hovedtrekkene
fremdeles er de
samme som før

Fangstgravregistrering
gir svært viktig
kunnskap for
forvaltning av areal

STATENS
NATUR
OPPSYN

Registrering av kulturminner

Det hender at kulturminner blir ødelagt, trolig av mangel på kunnskap

Økt kunnskap vil føre til større forståelse for vern

Kommunenes eget ønske om aktivitet

- Kontroll, tilsyn og informasjon vedrørende motorferdsel i utmark
- Stoppe ulovlig trafikk på veg inn mot nasjonalparken og i nasjonalpark
- Stoppe ulovlig trafikk på veger, der allmenn trafikk ikke er tillatt (eks. Grøntjønnan, Fjellveien, traktorspor fra Såttåhaugen)
- Gi informasjon om lover og regler, styring av trafikk

Kommunenes eget ønske om aktivitet

- Delta i lokale møter i regi av forvaltningsmyndigheter for informasjon om SNOs arbeidsoppgaver og erfaringer, og for at SNO skal bli bedre kjent med lokale problemstillinger og utfordringer
- Generelt ønskes mer fokus på landskapsvernområdene. Mindre fokus på viltoppgaver – og større fokus på skjøtselsoppgaver, botanisk mangfold, kulturminner, kulturlandskap i vid forstand. Kulturminnene i LV er mer sårbare og utsatte enn i NP, og er mer tilgjengelige for opplevelse og tilrettelegging.